

เทศน์เช้า วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๔๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ดูอย่างภาษานะ ภาษามีเกิดมีตาย ภาษาเกิดขึ้นมาภาษาใหม่ภาษาวัยรุ่นก็แล้วแต่ชั่วคราว แต่ภาษาหนึ่งๆ ภาษาจะเกิดจะตาย แล้วจะมีภาษาหลักๆ ต่อไปจะมีภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาหลักๆ แต่ในภาษามันก็มีมากมายมหาศาลเลย เรื่องการเกิดการตายของภาษา ภาษายังมีการเกิดการตาย

เรื่องการเกิดการตายของสัตว์โลก ดูอย่างอาหารสิ การถนอมอาหาร มีการแช่เย็น มีการแช่แข็ง มีการแช่แข็งเพื่อส่งออกไปนี่เป็นการรักษากันทางวัตถุใจ แต่จิตที่มันเกิดมันตาย มันเกิดมันตายในอำนาจของกรรม กรรมรักษาไว้ ลมหายใจเข้าและลมหายใจออกสิ่งนี้เป็นไออุ่น ไออุ่นรักษาร่างกายไว้ เหมือนกับที่เขาแช่แข็ง เขาแช่แข็งเรื่องเนื้อสัตว์ เขาแช่แข็งได้ เขาส่งไปที่ไหนก็ได้ เพราะเขาแช่แข็งไว้มันจะไม่เน่าไม่เสีย แต่เพราะกรรมรักษาเราไว้ ลมหายใจเข้าและลมหายใจออก พลังงานอันนี้มีอยู่ ถ้าพลังงานนี้อยู่ ตัวพลังงานมีอยู่มันถนอมรักษาไว้ให้ร่างกายนี้ไม่เปื่อยไม่เน่า

คนตายเมื่อไหร่ ไม่เกิน ๓ วัน ๗ วันมันต้องเปื่อยสภาพ แปรสภาพ ต้องเน่าเปื่อยไป นี่โดยธรรมชาติของมัน เห็นไหม การถนอมรักษาโดยอำนาจของกรรม ลมหายใจเข้าและลมหายใจออกทำให้จิตนี้ดำรงชีวิตอยู่ในร่างกายนี้ แต่เวลาขาดออกไปเราก็มองขาดสูญๆ แล้วว่าไม่มี แต่ไม่เป็นไปตามความจริงหรอก ความจริงคือธาตุรู้ สสารตัวนี้มันมีอยู่ในตัวสสารนั้นมันมีตัววิชา คือตัวพลังงานที่มันไม่รู้ตัวมันเอง ถ้ามีวิชาอยู่นะมันมีพลังงาน แต่พลังงานก็เป็นไป เหมือนกับพวกพันธุ์พืช พันธุ์พืชมันมีชีวิตอยู่ มันตกที่ไหนมันก็เกิดที่นั่น

จิตนี้ก็เหมือนกัน ในเมื่อมันมีวิชาอยู่นี้มันก็ต้องเกิดไปตามธรรมชาติของมัน นี่ภาษานี้เขายังเปลี่ยนแปลง มันมีการเกิดการตายตามภาษานี้ มันเป็นนามธรรม แต่จิตดวงนี้มันเกิดมันตายในสถานะของภพชาติที่เกิดเป็นมนุษย์ เป็นสัตว์ต่างๆ มันก็เกิด เกิดเป็น

เทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม มันก็ชั่วคราว มันก็ต้องตายไป แต่ตัวจิตได้สำนึก ตัวจิตได้สำนึก ตัวจิตก่อนสำนึก ตัวจิตเดิมแท้ณะ จิตเดิมแท้ เห็นใหม่ ไปพลิกกันที่จิตเดิมแท้นั้น จิตเดิมแท้พลิกที่จิตเดิมแท้ มันถึงเป็นการวิปัสสนา

วิปัสสนาคือการรู้แจ้ง วิปัสสนาคือการรู้แจ้งในสภาวะตามความเป็นจริง สภาวะตามความเป็นจริงที่วิปัสสนากันอยู่ในโลกนี้เป็นสภาวะที่เราสมมุติขึ้นมา สมมุติบัญญัติ พระพุทธเจ้ามีปัญญามากกว่านั้น บัญญัติสิ่งต่างๆ ขึ้นมา แล้วเราก็ไปกอดบัญญัติ แล้วเราก็อบบัญญัตินั้นเป็นเป้าหมาย เป็นที่ว่าฉันรู้บัญญัติ ฉันรู้จริงตามความเป็นจริง แต่บัญญัติ นั้นเป็นการชี้เข้าไปที่ใจ ชี้เข้าไปที่ความรู้สึกอันนั้น รู้แจ้งมันต้องรู้แจ้งจากสมมุติบัญญัติ

สมมุติบัญญัติ สัพเพ ชัมมา อนัตตา สภาวะของธรรมนี้เป็นอนัตตา แต่สภาวะธรรมที่เกิดขึ้นเป็นอนัตตามันเป็นปัจจัยตั้ง บัญญัตินี้เป็นสาธารณะนะ ปัจจัยตั้งไม่เป็นสาธารณะ ปัจจัยตั้งเป็นความเห็นของใจดวงนั้น ถ้าเป็นความเห็นของใจดวงนั้น วิปัสสนาเกิดขึ้นจากใจดวงนั้น นี่คือสภาวะธรรมที่เกิดขึ้นจากมรรค มรรคที่เกิดขึ้นมานี้ มันจะย้อนกลับเข้าไปทำลายสภาวะที่จิตมันหมุนไปสภาวะแบบนั้นไง นี่ตัวนี้มันตัวพา เกิดพาดาย สิ่งที่เขาเกิดพาดายนี้เป็นวิญญูะ สิ่งที่เป็นวิญญูะมันวนไปตามธรรมชาติของมัน แต่สภาวะธรรมที่เกิดขึ้นมามันเป็นปัจจุบันนี้ไง

เราถึงว่าเราเกิดเราตายในสภาวะหนึ่ง โอกาสที่จะประพฤติปฏิบัติมีขนาดไหน ผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินี้เห็นว่าภาษานี้กว่าจะตายได้เป็นหลายๆ ชั่วโมงคนนะ ต้องสืบทอดกันมา แต่ภาษาวิญญูะบัญญัติขึ้นมาเดี๋ยวมันก็ตาย ถ้าบัญญัติขึ้นมาในหมู่สี่ห้าคนนะ ถ้าเลิกใช้ มันก็ตายสภาวะแบบนั้น

นี่ก็เหมือนกัน จิตเวลาตายในวิญญูะ สัตว์บางชนิดมีอายุ ๗ วัน สัตว์บางชนิดมีอายุไม่กี่วัน สัตว์บางชนิด เห็นใหม่ มนุษย์เราว่ามีอายุ ๑๐๐ ปี เราภูมิใจมาก แต่เดานี้สามร้อยสี่ร้อยปีเขาก็อยู่ของเขาได้ มันก็เป็นว่าชีวิตยาวไกลไม่ยาวไกล แล้วแต่อำนาจวาสนา แต่ทุกข์สิ ทุกข์ที่เกิดขึ้นชีวิตมีมากมีน้อยก็แล้วแต่ สัตว์ที่มีอายุไม่กี่วันเขาก็พอใจในชีวิตของเขา เขาก็ว่าชีวิตของเขาเย็นยาวมาก เราว่าเรา ๑๐๐ ปีเราก็อายุเย็นยาวมาก แต่สัตว์ที่มีอำนาจวาสนากว่านี้เขาก็มีเย็นยาวมาก

แต่ขณะที่ยืนยาวมันเสวยทุกข์เสวยสุขก็รอบก่อกวนต่อชีวิตของเขา มีความสุขขึ้นมาหนหนึ่ง เช่น เราทานอาหาร อะไรที่มันถูกใจเราๆ ก็มีความสุขหนหนึ่ง เราพอใจหนหนึ่ง ถ้าประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เราก็มีความสุขหนหนึ่งๆ แต่มันก็เวียนตายเวียนเกิดตามสภาวะแบบนั้น แต่ถ้าความเห็นเป็นไป สิ่งนี้มันเกิดขึ้นมาเพราะอะไร เพราะมันมีเหตุและปัจจัย เหตุปัจจัยทำให้เกิดสภาวะแบบนั้น

แต่เหตุปัจจัยที่ว่าความไม่รู้จริงของใจ มันเกิดปัจจัยที่เกิดดับสภาวะเกิดดับ วิปัสสนารู้จริงรู้จริงอย่างนั้นไง สภาวะที่เกิดดับ ถ้าไม่มีหลักวิชาการโลกไม่เจริญ เห็นไหม แต่ก่อนโบราณเราไหว้ไฟ กราบไหว้ไฟ บูชาไฟ บูชาพระอาทิตย์ บูชาอะไร เพราะเราไม่เข้าใจมัน แต่พอวิทยาศาสตร์พิสูจน์ได้ สิ่งนี้เป็นสสาร สิ่งนี้เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง เราก็ไม่สนใจ เราก็เคารพไม่กราบไหว้ เพราะมันไม่มีเหตุไม่เป็นที่ว่ามันมีอำนาจมากนัก

แต่เรื่องของสภาวะใจ สภาวะกิเลสเกิดดับนี้ ถ้าเราเห็นสภาวะของเราขึ้นมาเราจะเห็น สิ่งนี้เราไม่เห็น เราบูชาไฟ เราบูชาพระอาทิตย์ เพราะเราไม่เข้าใจสิ่งนั้น แต่พอมีปัญหาเราเข้าใจสิ่งนั้น เราก็ปล่อยสิ่งนั้นไม่ไปหลงไหลสิ่งนั้น สิ่งนั้นมีอำนาจอะไรกับเรา แต่ว่าความเกิดดับของใจที่เกิดดับในสถานะนี้ อันนี้มันเกิดขึ้นมาแล้วโดยอำนาจของกรรมอันหนึ่ง แล้วอำนาจของกรรมอำนาจของความไม่รู้ของใจที่มันวิปัสสนาเข้าไปจากภายในที่มันเกิดดับมันถึงเป็นอวิชาใจ มันเกิดๆ มาจากไหน? มันให้ความทุกข์ร้อนในหัวใจอย่างไร? มันให้ความสุขเราก็พอใจ

ความสุขความทุกข์นี้มันเกิดดับเป็นขั้น ๕ เป็นเวทนา สิ่งเป็นสุขเวทนา ทุกขเวทนานี้มีโดยธรรมชาติของมัน เพียงแต่คนจะเข้าใจใช้มันอย่างไรให้เป็นประโยชน์ สิ่งที่ทำให้เป็นประโยชน์ เห็นไหม ทำไมเราพอใจละ นี่การกินอิมมมอ้อนเป็นความสุขของโลกเขา โลกเขาต้องมีอิมมมอ้อนโดยสถานะนี้เขาจะมีความสุขมาก แล้วถ้ามีกินแล้ว มีกินโดยศักดิ์ศรีอีกอย่างหนึ่ง มีกินโดยศักดิ์ศรีโดยศักดิ์ของเขานี้ เขาต้องกินแบบประณีตของเขาอีกอย่าง

ทำไมต้องมาอดอาหาร ทำไมต้องผ่อนอาหารมาประพฤติปฏิบัติ มันจะเป็นความสุขได้อย่างไร จะเป็นความสุขได้อย่างไรในเรื่องของโลกเขา ความคิดมันหยวบๆ

มันคิดเห็นสภาวะแบบนั้น แต่ถ้าย้อนกลับเข้ามาจากภายในนี้ ผู้ที่ปฏิบัติธรรม ย้อนกลับมา สิ่งที่เป็นสุขเป็นทุกข์เวทนา มันสะสมให้แต่ค้นหาความทะยานอยาก นี่ต้องการความสุขมาก แต่กรรมวิธีหาความสุขนั้นว่ามันจะเป็นบาปอกุศลขนาดไหนก็ไม่สนใจ มัน ขอให้มีความสุขตามความพอใจอันนั้น ความพอใจอันนั้นจะเป็นความกุศลอกุศลก็ ขอให้ได้มา เพราะต้องการสุขเวทนาทุกขเวทนา มันถึงต้องแสวงหา

แต่ความประพฤติปฏิบัติวิปัสสนาให้รู้แจ้งของใจ มันไม่ต้องแสวงหาเพราะมันอยู่ที่ภายใน แต่มันเป็นความละเอียดอ่อนจะต้องมีศรัทธามีความเชื่อย้อนกลับเข้ามาแห่งสภาวะภายใน ถ้าย้อนกลับเข้ามาแห่งสภาวะภายในมันจะย้อนกลับเข้ามาทำงานอันละเอียด

ถึงว่าคนหยาบคนละเอียดต่างกันตรงนี้ ถ้าคนหยาบมันก็ทำงานหยาบๆ ความเห็นหยาบๆ แต่คนละเอียดจะละเอียดเข้ามาจากภายในแล้วละเอียดเข้ามา วิปัสสนาๆ อย่างนี้ไม่ใช่ไปยึดสมบัติของคนอื่นแล้วมาเป็นของเรา สมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้เป็นบัญญัติ เราก็มักว่าบัญญัตินี้เป็นเรา เราต้องเป็นสภาวะแบบนั้น นี่ลูบๆ คลำๆ ตามสภาวะความเป็นจริงออกมอย่างนั้น วิปัสสนารู้แจ้งมันรู้แจ้งจากการเห็นสภาวะที่ว่ากิเลสมันต้องตาย ตายอย่างไร ชาติอย่างไร มันจะเห็นตามความเป็นจริง

ถ้าคนไม่เห็นขนาดไหน พุคขนาดไหนก็ไม่จริง เราไม่เคยตกเขา เราไม่เคยประสบอุบัติเหตุต่างๆ เราจะไม่ซึ่งใจหรอก ถ้าเราเคยตกเขา เราเคยประสบอุบัติเหตุ สิ่งที่เราประสบนั้นเราพูดเมื่อไหร่มันก็จริงกับเราตลอดไป เพราะอะไร เพราะเราประสบ แต่ผู้ที่อ่านตำรา ผู้ที่เห็นเขาเล่าให้ฟัง เล่าอย่างไรมันก็ไม่เป็นความจริง มันก็ไม่เข้าถึงใจอันนั้น

การวิปัสสนารู้แจ้งมันก็รู้แจ้งอย่างนี้ ปัจจุบันตั้งอันนี้เกิดขึ้นมาจากหัวใจ ถ้าหัวใจรู้แจ้งอย่างนี้ มันวิปัสสนาอย่างนี้ ทำลายกิเลสอย่างนี้ มันเป็นความจริงอย่างนี้ พุคขนาดไหนมันก็เป็นความจริง แต่ถ้าไม่เห็นความจริง สัญญาจามา เห็นไหม พุคอย่างไรมันก็เป็นสัญญา มันเป็นเวทนา เป็นบัญญัติ บัญญัตินี้เป็นเวทนาในขั้น ๕ สิ่งที่เป็นขั้น ๕ เป็นสภาวะแบบนั้น การเกิดการตายอย่างนี้มันควรจะค้นคว้า มันควรจะเข้าใจ

ภาษาเป็นไปมันยังมีเวลาของมัน สิ่งที่เป็นประโยชน์ทางวัตถุมีเวลาของมัน จะสินค้าใหม่ขนาดไหน จะมีคุณค่าขนาดไหนก็แล้วแต่ เวลามันตกรุ่นมันตกอะไรไปนี่ มันจะหมดคุณค่าไปนะ ของออกใหม่จะมีราคามาก แล้วจะแสวงหาจะแย่งกันมาก แต่ของนั้นถ้ามีสิ้นตลาดแล้วของนั้นจะไม่มีราคาเลย จะไม่มีราคาจนเป็นขยะนะ เป็นขยะทางวิทยาศาสตร์ เป็นขยะต้องทำลายมัน เป็นขยะที่ทำลายสิ่งแวดล้อม เป็นขยะทุกอย่างเลย ถ้ามันมีมากเกินไป แต่ถ้ามีพอสมควรของเขาเป็นประโยชน์กับโลก นั่นเป็นประโยชน์กับโลก

แต่ความเป็นไป กิเลสเป็นนามธรรม ถ้าทำลายกิเลสไม่เป็นขยะ ฆ่าสิ่งที่เป็นประโยชน์คือฆ่ากิเลส กิเลสในหัวใจของสัตว์โลก การฆ่าที่มีประโยชน์ที่สุดการฆ่าที่ว่า เป็นผลที่สุดคือการฆ่าความไม่รู้จริงของเรา ถ้ามันรู้จริงขึ้นมา วิปัสสนามันรู้แจ้งจากภายใน มันจะรู้จริงตามความเป็นจริงของมัน แล้วภาษานี้จะเป็นภาษาคงที่ จะไม่เป็นตายเลย เป็นวิมุตติภาษาไง ภาษาของใจดวงนั้นจะสื่อกับใจดวงนั้นเข้าใจกับใจดวงนั้น ใจดวงนั้นจะสื่อเสมอกันด้วยความพ้นไปจากกิเลส เป็นวิมุตติภาษา

สิ่งที่ภาษาเกิดภาษาตายนะ โลกเป็นสภาวะแบบนั้น เราสื่อกัน เราใช้มัน เราใช้มันนะ มันเกิดมันตาย แล้วเราก็ต้องเกิดต้องตายในอายุของภาษานั้น เราเกิดเราตายนะ เราเกิดเราตายในสภาวะของกรรมอันนั้น เราเกิดเราตายในสภาวะของวิภวัญจะอันนั้น ถ้าเป็นวิภวัญจะละ เราทำลายวิภวัญจะอันนั้นนะ ภาษาหรือสิ่งมีชีวิตต่างๆ มันก็เป็นของมันอย่างนั้น โลกนี้เป็นอจินไตย อจินไตยนะจะพิสูจน์ขนาดไหนมันต้องแปรสภาพอย่างนี้ แล้วมันก็อย่างนี้ตลอดไป ในเมื่อสสารนี้มีอยู่มันก็จะแปรสภาพของมันไป

เมล็ดพืชต้นหนึ่ง เห็นไหม เวลาปลูกขึ้นไป เมล็ดๆ เดียว เวลามันเจริญเติบโต ขึ้นมาต้นไม้ใหญ่มหาศาลเกิดมาจากนั้น นี่ก็เหมือนกัน สสารที่มันอยู่ในนี้มันทำลายกัน มันผสมกัน มันทำเคมีกัน มันก็ต้องมีแปรสภาพไปโดยธรรมชาติของมัน นี่เป็นอจินไตยของเรื่องโลกเขา แล้วเราจะหมุนไปในวิภวัญจะในโลกเขาโลกนี้เป็นอจินไตยอย่างนี้ตลอดไปหรือ

ถ้าเราเกิดเราตายในอายุของเขา แล้วเราทำลายของเขา เราทำลายวิชาของเรา เพื่อจะไม่ให้เกิดไม่ให้เกิดตายในวิภวัญจะในเรื่องของอจินไตยอย่างนั้น เราพ้นออกมาจาก

อจินไตย อจินไตยนี้จะมีอยู่ เพราะพระศรีอริเมตไตรยจะมาตรัสรู้ข้างหน้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังมีตรัสรู้ไปข้างหน้า โลกจะเป็นอย่างนี้ แล้วเราจะหมุ่นอย่างนี้ตลอดไปหรือไม่ตลอดไป

เราต้องย้อนกลับมา ย้อนกลับมาที่ว่ากรรมรักษาชีวิตของเรานะ กรรมดีรักษาชีวิตของเรา เรายังทำสิ่งนี้ได้ ชีวิตนี้เหมือนพยับแดด ถ้าเราสนใจเราย้อนกลับมาวิปัสสนาแล้ว วิปัสสนาให้รู้แจ้งขึ้นมาจากใจของเรา นี่การเกิดการตายของกิเลส จะเห็นตามความเป็นจริงกับที่ว่าเราเกิดเราตายในใต้อำนาจของกิเลส กิเลสมีอำนาจเหนือเรา พญามารมีอำนาจเหนือจิตดวงนี้ แล้วพาเกิดพาตายในอำนาจของวิญญูะอันนี้ตลอดไป กับเรามาภิเลส กิเลสตายไปจากเรา แล้วเราเป็นผู้วิญญูะจะไม่หมุ่นไปตามอจินไตยตามเรื่องของสภาวะของโลก เรื่องของภวาสวะ เรื่องของภพชาติตลอดไป นี่เป็นการเกิดและการตายของกรรม

การเกิดและการตายของภาษา การเกิดและการตายของโลกของสสารของวัตถุอันหนึ่ง กับการเกิดการตายของจิตนี้ใจ จิตนี้เกิดขึ้นมาพร้อมอวิชชา แล้วจิตพาเกิดในร่างของมนุษย์ ในร่างของเทวดา อินทร์พรหมตลอดไป แล้วสภาวะกรรมฆ่ากิเลสตายออกไปจากใจ ใจนี้หลุดออกมาเป็นวิญญูะ ไม่อยู่ในวิญญูะนั้น นี่การเกิดการตายอันประเสริฐที่สุด เอวัง